

Kvartalno istraživanje o bruto domaćem proizvodu
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za ekonomske statistike - Odsjek Nacionalnih računa
1.3. Kontakt osoba	Edina Kozic
1.4. Funkcija kontakt osobe	Šef odsjeka za statistiku nacionalnih računa
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	edina.kozic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 952
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	<p>Nacionalni računi su sastavljeni od niza makroekonomskih indikatora koji pružaju sveobuhvatnu sliku ekonomske situacije i služe kao osnova za pravljenje ekonomskih analiza, prognoza i donošenje odluka. Glavni i najčešće korišteni agregat nacionalnih računa je bruto domaći proizvod (BDP) koji se obračunava na godišnjem i kvartalnom nivou. Agencija za statistiku kompilira kvartalni BDP u skladu sa konceptima, definicijama, klasifikacijama i obračunskim pravilima Evropskog sistema nacionalnih računa (ESA95). Kvartalni BDP je obračunat po proizvodnom i rashodnom pristupu. Indikatori na detaljnom nivou ekonomskih aktivnosti (2 ili 3 cifre NACE Rev2) su korišteni za kvartalno alociranje godišnjih procjena za godine za koje su odgovarajuće godišnje procijene raspoložive.</p> <p>Značajna osobina kvartalnih nacionalnih računa je njihova konzistentnost sa godišnjim računima, što znači da je suma četiri kvartala za bilo koju pojedinačnu godinu jednaka odgovarajućoj godišnjoj procjeni. Ova jednakost se dobije pomoću statističke procedure "benchmarking". Proporcionalni Denton benchmarking metod se koristi u kompilaciji kvartalnog BDP za BiH čuvajući koliko je god moguće kretanje indikatora unutar godine, sa ciljem da suma rezultirajućih kvartalnih procjenana bude identična godišnjim podacima ((benchmark podaci).</p> <p>Kvartalne BDP serije podataka su prezentovane u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine kao i lančano povezanim vrijednostima sa fiksnim referentnim periodom.</p>
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) • CPA 2008 • COICOP • HS • CN • SITC
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	S obzirom da u BiH još nisu uvedeni sektori i podsektorii, još uvijek nije moguće izvođenje godišnjih sektorskih računa. U okviru IPA 2012 nacionalni program radi se na implementaciji sektorske klasifikacije u skladu sa SNA2008/ESA 2010.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Uspostava sistema kompilacije kvartalnih nacionalnih računa u BiH je važan korak u daljem razvoju nacionalne statistike. Serije kvartalnog BDP-a, kako prema proizvodnom tako i prema rashodnom pristupu, pružaju blagovremenu mjeru ekonomskog razvoja, te stoga korisno sredstvo za ekonomske analize i politike. Kvartalne serije omogućavaju ranu procjenu godišnjeg BDP-a.</p> <p>Kvartalni BDP predstavlja tržišnu vrijednost svih dobara i usluga proizvedenih u datom kvartalu. Kvartalni BDP u tržišnim cijenama je finalni rezultat proizvodnih aktivnosti rezidentnih proizvodnih jedinica i može se obračunati na tri načina. BHAS radi obračun kvartalnog BDP po proizvodnom i rashodnom pristupu. Obračun kvartalno BDP po proizvodnom pristupu vrsi se kombinacijom direktne i indirektno metode.</p> <p>Osnovna karakteristika kvartalnih nacionalni računa je da se primjenjuju isti principi, definicije i strukture kao i kod godišnjih računa.</p> <p>Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga koje proizvedu rezidentni proizvođači tokom obračunskog razdoblja.</p> <p>Međufazna potrošnja, po nabavnim cijenama, je vrijednost proizvoda i usluga koje se transformišu, koriste i troše u procesu proizvodnje.</p> <p>Dodana vrijednost, jednaka je razlici između bruto vrijednosti proizvodnje u baznim cijenama i međufazne potrošnje u nabavnim cijenama.</p> <p>Bruto domaći proizvod jednak je sumi bruto dodanih vrijednosti u baznim cijenama po djelatnostima plus porezi na proizvode minus subvencije na proizvode. Po rashodnom pristupu, bruto domaći proizvod definiše se kao ukupna domaća krajnja potrošnja korigovana vanjskim bilansom roba i usluga sa inostranstvom. Osnovne komponente BDP po rashodnom pristupu su: izdaci za krajnju potrošnju domaćinstava, izdaci za krajnju potrošnju neprofitnih institucija koje služe domaćinstvima, izdaci za krajnju potrošnju vlade, bruto investicije i izvoz i uvoz roba.</p> <p>Kvartalno procjene izdataka domaćinstava za finalnu potrošnju sastoje se od izdataka rezidentnih domaćinstava na finalnu potrošnju roba i usluga za zadovoljenje njihovih</p>
3.5. Statistička jedinica	<p>Institucionalne jedinice se prema SNA93 dijele na dvije osnovne grupe. Jednu grupu čine individualne jedinice (fizička lica -preduzetnici ili grupa lica koja čine domaćinstvo) a druga grupa se sastoji od zakonski definisanih jedinica (pravna lica) koje se dalje dijele na profitne (preduzeća), neprofitne institucije, finansijske institucije - banke i osiguravajuća društva, državne institucionalne jedinice- budžet i budžetski korisnici.</p>
3.6. Statistička populacija	<p>Nacionalni računi kombinuju podatke iz statističkih i administrativnih izvora. Tehnike prikupljanja podataka variraju zavisno od pristupa obračunu, raspoloživih izvora podataka, blagovremenosti objavljenih podataka i drugih faktora.</p>
3.7. Referentno geografsko područje	<p>Podaci se odnose na BiH ukupno.</p>
3.8 Vremenska pokrivenost	<p>Zbog implementacije nove klasifikacije djelatnosti NACE Rev2 za kvartalni BDP po proizvodnom pristupu raspoloživa serija podataka od 2008. godine.</p> <p>Procjene za kvartalni BDP po rashodnom pristupu raspoložive za period 2008-2013.</p>
3.9. Bazni period	<p>Prethodna godina.</p>
4. Jedinica mjere	<p>Podaci su prikazani u KM.</p>
5. Referentni period	<p>Isti kvartal prethodne godine.</p>
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH, • Sporazum o primjeni jedinstvenih metodologija i jedinstvenih standarda potpisan između statističkih institucija u BiH
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	<p>Memorandumima o razumjevanju potpisanim između Agencije i drugih institucija (Centralna banka, Uprava za indirektno oporezivanje, DERK, DEP) uspostavljeni su okviri buduće saradnje u području za koje su institucije zainteresirane – u prikupljanju i jačanju kvaliteta i pouzdanosti statističkih podataka.</p>
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom o statistici BiH (Sl. glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) koji utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa.</p> <p>Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>

7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	t+90.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Kvartalno.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	Redovna kvartalna saopštenja: Bruto domaći proizvod za BiH - proizvodni pristup; Bruto domaći proizvod - rashodni pristup http://www.bhas.ba
10.2. Publikacije	/
10.3. Online baza podataka	Ne postoji online baza podataka .
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	ESA 95, Priručnik za kvartalne nacionalne račune, Opis izvora i metoda - QNA inventory pripremljen u okviru IPA 2012
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	/
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u: http://www.bhas.ba .
11.2. Procjena kvaliteta	/
12. Relevantnost	
12.1. Korisničke potrebe	Kvartalni BDP predstavlja najvažniji makroekonomski indikator koji pruža sveobuhvatnu sliku ekonomske aktivnosti zemlje u kvartalnoj dinamici. Ovaj indikator predstavlja osnovu kreatorima ekonomske politike za pravljenje analiza i donošenje odluka. Ključni korisnici podataka su: Ministarstvo finansija i trezora BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, MMF, UNECE. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Glavni zahtjevi korisnika za podacima se odnosi na format saopćenja na web stranici. Naime, u cilju lakšeg upravljanja podacima i njihovoj analizi pdf format saopćenja ne odgovara potrebama korisnika i radi se na tome da se postave i excel tabele. Ne postoji informacija o zadovoljstvu korisnika.
12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: R1=100%. Za ovu statistiku se izračunavaju svi ključni pokazatelji, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	/
13.2. Greška uzorkovanja	/
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata: ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku. Stopa prekomjernog obuhvata: ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku.
14. Pravovremenost i tačnost obilježja	

14. Pravovremenost i tačnost objavi	
14.1. Pravovremenost	Podaci o BDP se kompiliraju i objavljuju kvartalno.
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: podaci se publikuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Tačnost objave - objavljivanje za P: uglavnom podaci se publikuju prema kalendaru.
15. Usklađenost i uporedivost	
15.1. Uporedivost - geografska	Obračun BDP-a se vrši u skladu sa međunarodnim metodologijama i preporukama SNA93/ ESA95 što omogućava geografsku uporedivost podataka sa ostalim zemljama
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: podaci kvartalnog BDP se usklađuju sa godišnjim podacima kada godišnji podaci postanu raspoloživi. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: 2008-2015 Proizvodni kvartalni BDP 2008-2013 Rashodni kvartalni BDP Zbog nepostojanja kvalitetnih izvora podataka za kvartalne procjene kretanja zaliha, koje mogu imati veliki utjecaj na kvartalna kretanja BDP-a procenjenog prema rashodnom pristupu, nije bilo moguće izvesti ni kvartalne procjene ukupnog BDP-a.
15.3. Usklađenost – cross domain	/
15.4. Usklađenost – interna	/
16. Troškovi i opterećenje	/
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Zajednička politika revizije i vremenski plan revidiranja podataka na nivou BiH još uvijek ne postoji.
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka je kontinuiran proces i vrši se sa ciljem unaprijeđenja prethodno objavljenih podataka. Razlozi zbog kojih se vrši revizija mogu se odnositi na promjene u izvorima podataka, korištenje novih metodologija i klasifikacija sa ciljem potpune uporedivosti vremenske serije. Razlozi zbog kojih se vrši revizija se navode u metodološkim objašnjenjima. Podaci o kvartalnom BDP se revidiraju dobijanjem novih i/ili potpunijih indikatora i obračunom godišnjeg BDP.
18. Statistička obrada	
18.1. Izvor podataka	Statistička istraživanja i administrativni podaci.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju kvartalno.
18.3. Prikupljanje podataka	Nacionalni računi kombinuju podatke iz statističkih i administrativnih izvora. Tehnike prikupljanja podataka variraju zavisno od pristupa obračunu, raspoloživih izvora podataka, blagovremenosti objavljenih podataka i drugih faktora.
18.4. Validacija podataka	Izvorni podaci prolaze kroz niz provjera oslanjajući se na principe potpunosti i dosljednosti.
18.5. Kompilacija podataka	/
18.6. Prilagođavanje	/
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Za sezonsko podešavanje kvartalnog BDP koristi se Demetra + software koristeći TRAMO-SEATS metod.
19. Komentar	/